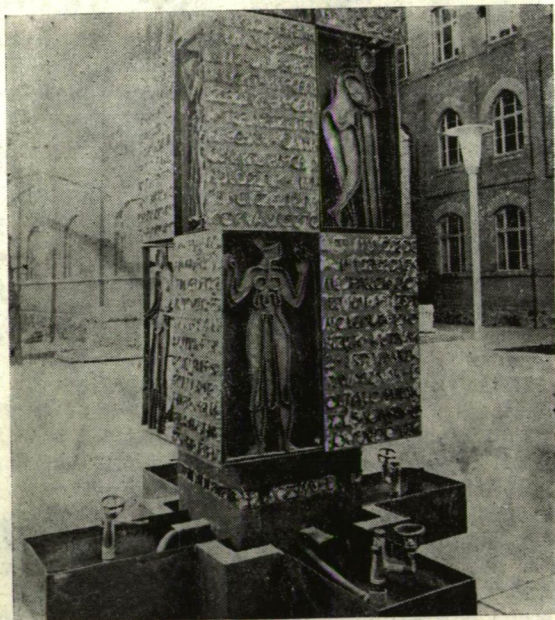

Éppen ezért kísérletemhez a másik utat választottam: a tantárgyakat próbáltam úgy összevonni, hogy kevesebb idő alatt többet lehessen végezni. A mai középiskolában túlságosan sok a *tantárgy*. A gyerekek túl sok tányérből esznek s a tányérokot elkenődik a lényeg. A *Tanügy rendezésében* már hoztam föl példákat: történelmet tanítunk a történelmen kívül magyarban, művészettörténetben, közgazdaságtanban és éneken. Ezekben mindenütt elmagyarázzuk a korszakokat — tárgyanként és tanáronként másképp. Az én feladatomban az volt: mit lehet itt az egytányér rendszerrel megspórolni. Elvben én csak négy tárgyat hagytam volna meg a középiskolában (történelem, természettudomány, matematika s az egy tárgyként kidolgozott nyelvek): most azt akartam megnézni: lehet-e ezeket s milyen időkihasználással tanítani is.

A legtermészetesebbnek a hetedik-nyolcadikos magyar és történelem összevonása látszott: a nyolcadik leányosztályt az előző évben is én tanítottam magyarra, ehhez most hozzávettem a történelmet, a novemberi tanárcserekorán az enyém lett a közgazdaságtan is. A természettudomány tárgyi kifejtésére a hatodik fiúosztály felelt meg legjobban: ott kétórás tantárgy az egészségtan, én hozzávettem a háromórás vegytant. Egy harmadik, mesterkétebb tantárgycsoportot a hetedik leányosztályban hozott össze — inkább a véletlen és a tanárhiány a magyar, francia és a lélektan óráiból. Volt ezenkívül még négy magyarórám — múlt évi felelősségem alapján — a nyolcadik fiúban. Ez az osztály volt kísérleteimnél a kontrollkémcso: rajtuk ellenőrizhettem a nyolcadik leánybeli kísérletet.

JEGYZET: E félbehagyott — Ortutay Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternek szánt — beszámoló az 1946-os kísérleti napló, az *Óraadók királysága* folytatásának készülhetett. Kéziratáról közöljük Horváth Károlyné (Budapest) anyagából. A *Jelentés a miniszternek* a második vásárhelyi tanév tapasztalatait összegezi. Németh László sok — hasonló tárgyú és rokon mondanandójú — írása sorában megkülönbözteti összefoglaló jellege s vallomásokosságának egyidejűsége. Mintegy összeköti a demokratikus iskola fölépítésének *A tanügy rendezésében* megfogalmazott programját a tanügyi kísérletek eredményeinek elemzésével. A magyar pedagógia súlyos vesztesége, hogy töredékben maradt.

GREZSA FERENC

KAMOTSAY ISTVÁN: VÁSÁRHELYI KÜT